

ဖဲဉ်ဒရျာန်ကျိန်စုဂုာ်ဝီသနူ၊ ကမ္ပာန်ဂံာ်ခိန်ထံးတၢ်သျှန်ထီဉ်ဘျီထီဉ်၊ ကမ္ပာန်တၢ်မၤစၢဒီးပုၤကညီဂံာ်ဘါ

အဆာဒိန် ၅

ဖဲဉ်ဒရျာန်ကျိန်စုဂုာ်ဝီသနူ၊
ကမ္ပာန်ဂံာ်ခိန်ထံးတၢ်သျှန်ထီဉ်ဘျီထီဉ်၊
ကမ္ပာန်တၢ်မၤစၢဒီးပုၤကညီဂံာ်ဘါ

လံာ်တၢ်မၤလိကျိာ်ဘာဝဲ တၢ်ဂုာ်တၢ်ကျိၤသ့ဉ်တဖဉ်

- ၁ ဖဲဉ်ဒရျာန်ကျိန်စုဂုာ်ဝီသနူန့ၣ်မၤစၢတၢ်သျှန်ထီဉ် မုာ်ကျိၤလဲၤကွၢ်ကရၢဒီးအါန့ၣ်အန့ၣ် မၤစၢပုၤဂုာ်ဝီကရၢသ့ဉ်လဲၣ်
- ၂ လၢတၢ်သျှန်ထီဉ်ပုၤဂုာ်ဝီကရၢအဂီၢ်ဂီၢ်ဖဲဉ်ဒရျာန်န့ၣ် ဒီးလီၤကဝီပဒိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ဂဲၤလီၤပုၤဂုာ်ဝီလၢမုၤဒါအသန့ၣ်သ့ဉ်တဖဉ်လဲၣ်.
- ၃ ဘၣ်ထွဲဂံာ်ခိန်ထံးတၢ်လိာ်ဘၣ်အဖီခိန်န့ၣ် ကျိန်စုဂုာ်ဝီတၢ်ရဲဉ်လီၤကျိၤလီၤတဖဉ်မၤဂ့ၢ်ထီဉ် ဂံာ်ခိန်ထံးတၢ်သျှန် ထီဉ်ဘျီထီဉ်တဖဉ်,တၢ်အိဉ်ဆုၣ်အိဉ်န့ၣ်,တၢ်ကျိၤဘၣ် ကျိၤသ့ဉ်ဒီးပုၤဂုာ်ဝီတၢ်တီၤစၢမၤစၢသ့ဉ်တဖဉ်လဲၣ်

5 FISCAL FEDERALISM: PUBLIC INFRASTRUCTURE, PUBLIC SERVICES... | PAGE 88

ဝီဂ်သြသုတ်တဖၣ်လၢ လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤ

တၢ်ရဲၣ်က့ၤလီၤတၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢၣ်တၢ်လၢၣ်စ့တဖၣ်

ပဲၣ်ဒေရၢၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်အပၣ်ဒိၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤတၢ်သ့ၣ်ပဲၣ်က့ၢ်စ့တၢ်မၤစၢၤ
တဖၣ်အဖီဒိၣ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢၣ်တၢ်လၢၣ်စ့

ခွဲးယၢ်တၢ်သီးထဲသီးဒီးတၢ်မၤကဲၤလိၣ်လိၣ်လိၣ်အကီၢ်စီတၢ်တဖၣ်

တၢ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ပညိၣ်ခဲမံၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤကမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်
ဒံသီးသီး(ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢ)ဒီးတၢ်သုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ကုးအိၣ်ပဲၣ်မ့ၢ်က့ၢ်ပဲၣ်က့ၢ်
(မ့ၢ်က့ၢ်ပဲၣ်က့ၢ်ကရၢ)

က့ၢ်ဝီတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ပဲၣ်အဒွဲပူၤတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ

က့ၢ်ဝီတၢ်ရဲၣ်လီၤက့ၤလီၤတဖၣ်လၢပၣ်ဒိၣ်တဖၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤတၢ်နီၤလီၤက့ၢ်
ဝီစ့ယဲၣ်န့ၣ်,က့ၢ်ဝီစ့တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်,ဒီးတၢ်ဆုၢ်စီက့ၢ်ဝီစ့တဖၣ်

တၢ်နီၤလီၤက့ၢ်ဝီစ့ယဲၣ်န့ၣ်

ကီၢ်စီဒိၣ်ခိၣ်က့ၢ်ဝီစ့ယဲၣ်န့ၣ်တဖၣ်တနီၤတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူကီၢ်စဲၣ်ဒီး
ကီၢ်စီဒိၣ်တဖၣ်အိၣ်

ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢ

ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၤတဖၣ်-တၢ်အိၣ်ဆုၢ်အိၣ်ချဲးတၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၣ်သ့,ပုၤဂ့ၢ်ဝီ
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ,ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဆုၢ်ကီၢ်-ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်ခဲလၢၣ်ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်သ့
ဝဲတဖၣ်

တၢ်ကတိၤလၢပုၤသ့ပုၤဘၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဝဲးထံး

“ ... ဒံဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျဲသဲးခိၣ်သ့ၣ်အသီး,ပဲၣ်ဒေရၢၣ်တၢ်ဘျဲသဲးဘၣ်ထဲ
ကီၢ်ခိၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်က့ၤတဖၣ်န့ၣ်ဒံအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတနီၤ
ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲဆူကီၢ်စီအရၢဖိကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်တဖၣ်အအိၣ်
---ကီၢ်စဲၣ်ပဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျဲသဲးခိၣ်သ့ၣ်
ကွဲးဟံၣ်လီၤန့ၣ်ဝဲ က့ၢ်ဝီစ့တၢ်သ့တၢ်စ့မုၤဒါတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လဲၣ်န့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒံးကီၢ်စဲၣ်နီၢ်ကစၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်မုၤဒါထဲတခါမိၤလၢ
တၢ်နီၤလီၤန့ၣ်အိၣ်က့ၢ်ဝီဒိၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ”

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition)*.
Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy
Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကမ္ဗၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ဒီးကမ္ဗၢ်တၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်

- ကီၢ်ပယီၤဖူၤန့ၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကမ္ဗၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ဒီးကမ္ဗၢ်တၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အါတက့ၢ် ကျိၣ်စ့တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤခါၣ်သးပဒိၣ်ဖိၣ်ကျၢၢ်ယၢ်ဝဲအိၣ်ဒီးအါမးန့ၣ်လီၤ.
- လၢထံကီၢ်အါဘျၣ်အဖူၤန့ၣ်စ့ဘျၢလီၤကီၢ်လိၣ်အတၢ်သ့ၣ်တၢ်စ့တၢ်မၤမုၢ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤအါဆူပဒိၣ်ကိးပတီၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကျဲဒီးတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဖဲၣ်ဒဲးရဲၣ်သန့ဖူၤန့ၣ်ဒ်သိကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်မၤကၢ် ကျၢၤထီၣ်မုၢ်ကျိၣ်ဖဲၣ်ကွၢ်ကရၢတၢ်မၤဒီးအကတကပဖဲလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးတၢ်မၤ လိၣ်ကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ဆိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တကးဒ်ဘၣ်.တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤကညီကံၢ်စိၣ်ဂံၢ်ဘါ. လီၤဆိၣ်တၢ်တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ခံခါလၢၣ်လၢ ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်/ကီၢ်ခိၣ်အပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကိတီၢ်ဖဲၣ်ကျိၣ်တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤအကံၢ်အစီ ဒ်သိး ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ဆိၣ်တဖၣ်ထီၣ်မုၢ်ကျိၣ်ဖဲၣ်ကွၢ်ကရၢဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

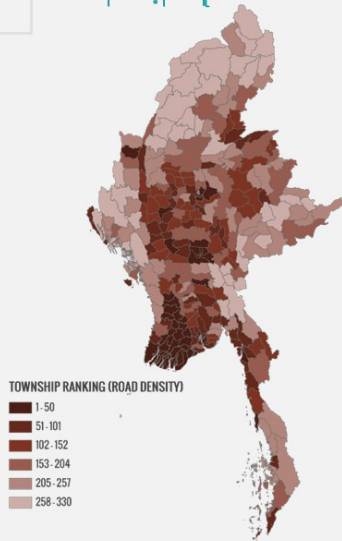

ကမ္ဗၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တဖၣ်

ကျဲတၢ်လီၤဆိၣ်လၢ
ကီၢ်ဆၢတဘျၣ်အဖူ

- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ဝဲပဒိၣ်အုၤလၢ ဆိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် အထီကတၢ်တဖၣ်အကျိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.ပဒိၣ်အကရၢတဘျၢးဖု ဟ်ယၢ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်လၢကျဲမုၢ်ဒိၣ်တုၤလီၤလၢဟီၣ်ကစီၤဖူသီကျဲမုၢ်တဖၣ် ဝဲကီၢ်ပယီၤအဖူၤန့ၣ်လီၤ.
- ကျိၣ်စ့တဖၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်လၢ ကမ္ဗၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်အဂီၢ်ထီၣ်န့ၣ်တဘျၣ်လီၤ ဖိၣ်လၢၣ်သးဒီးကီၢ်စဲၣ်/ကီၢ်ခိၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်.
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲတၢ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ တခါလၢတၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ဘျၣ်လၢၣ်စ့တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲ တဖၣ်လၢကီၢ်စၢၤဖျိၣ်.ကီၢ်စဲၣ်/ကီၢ်ခိၣ်ဒီးပဒိၣ်ကစီၤပဒိၣ်တဖၣ် အသိးအကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ - တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢ

၂၀၀၈ဂၢ်ဒိၣ်ထံးတၢ်ဘျးသဲးဒိၣ်သ့ၣ်

အဆၢဖိၣ်၇၅.၀၀ဖိကီၢ်ဖိကီၢ်ဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢကဘၣ်ဘၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ဒ်ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပၢ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သန့အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ကီၢ်ပယီၤကီၢ်စၢဖျိၣ်န့ၣ် နီၤလီၤဝဲ စုတီၢ်ကွဲးလဲၣ်ပၢ်ဖျိၣ်အဖိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အိၣ်ချ့အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ (၅၂၂) မျးကယၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထီၣ်သၢၣ်ဒီးလၢအပူၤကွဲးန့ၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ သးဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲ ဘၣ်ဆၢၣ် မ့ၢ်ထီၣ်သၢၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးဟီၣ်ကတီၢ်ထံးကီၢ်တဖၣ်အပတီၢ်န့ၣ်စ့ဒီးဝဲဒိၣ်မန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤကလုာ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဟီၣ်ကျဲး (၂၀၁၇-၂၀၂၁)

ကဘၣ်သ့ၣ်ပနီၣ်ဝဲပုၤမတၢ်လၢဆူၣ်ချ့ ကံၢ်ဂီၤတဒ်သိးဘၣ်တဖၣ်, ခီဖျိတၢ်ဘျးဝဲဖံးမၤသကိး တၢ်ဒီးကလုာ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ကရၢတဖၣ် (Ethnic Health Organizations), ကရၢ သဘျုးသ့ၣ်တဖၣ် (NGOs), နီၢ်တကတၢ်ဘၣ်ဘျုးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မၤစၢကရၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ - တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီကရၢ

ညီန့ၣ်န့ၣ်ဝဲဒ်ရၢၣ်ထံးကီၢ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကီၢ်စၢဖျိၣ်တဖၣ်အမူအဒ်န့ၣ်လီၤ. အဒ်, ကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲကွဲးဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်နီၤ လီၤတၢ်လၢၣ်ဘျုးလၢၣ်စုတၢ်ပဆၢရဲၣ်ကျဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢၣ်ဘျုးလၢၣ်စုတၢ်ပဆၢရဲၣ်ကျဲးတဖၣ်

- တၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢၣ်ဘျုးလၢၣ်စုအလီၤလၢဆဲးအါန့ၣ်အါထီၣ်ဝဲသ့, သန့ထီၣ်အသးလၢကမ့ၢ်တၢ်သ့တၢ်စွဲကျိၣ်စုတၢ်လၢၣ်အဖိၣ်ခိၣ်
- ကျိၣ်စုတၢ်မၤစၢတုၤသိးထဲသိးတဖၣ် (Matching Grants) န့ၣ်တဒ်သိးဒီး တၢ်ဆီၣ်ထွဲပုၤနီၢ်တကကျိၣ်စုတုၤသိးထဲသိးန့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တဒ် ဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤအကျိၣ်အကျဲးတခါလၢကခီဆၢမၤစၢဝဲ ကီၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်လၢအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဒ်သိးလိၣ်သးဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့-တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤကရၢ

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသဲးခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ကူၢ်ကုၤအိၣ်တဖၣ် ၂၀၁၅

တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်က့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢကဘၣ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်က့ၢ်အိၣ်တဖၣ်ကွဲးဟံးလီၤသဲးတၢ်ဘၣ်ကူၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ။

ကလုၢ်တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့သဲးတၢ်ဘၣ်(၂၀၁၄-ဘၣ်ခိၣ်သဲးနီၣ်ဂံၢ်၄၁)အဆၢဒိၣ်တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤဂ့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ဟံးလီၤက့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၢ်လီၤဆီၣ်လၢတၢ်ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကူၢ်သ့ၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢဂံၢ်အကံၢ်အစီၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မုၢ်ကံၢ်စီၣ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်, ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒဲးဒီးသကဲးပဝးလၢအဂ့ၢ်အခါန့ၣ်တၢ်ကဒုးလိၣ်ထီၣ်ဖဲထီၣ်တၢ်လုၤစ့ၤလီၤလီၤခါၣ်သးအတၢ်ဖိၣ်ပျံၤသန့ဘၣ်ဆၢကဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်အကံၢ်အစီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလၢကမၤတၢ်ဆၢတၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပံးန့ၣ်မုၢ်ဒါတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့-တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤကရၢ

ကီၢ်ပယီၤပုၤဖဲလၢဂံၢ်ဟံးသ့ၣ်လၢတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့သန့တခါယီၤအဂီၢ်လိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထီၣ်ယုၤမၤဘၣ်ဂံၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤဆီၣ်တဖၣ်ခိၣ်မ့ၢ်

နီၢ်ကစၢ်အခိၣ်တဖၣ်ကူၢ်တၢ်ကတီၤ, ဒီးကူၢ်တၢ်ကတီၤဖဲလၢဂံၢ်ဟံးသ့ၣ်လၢတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့ပုၤမၤအဖိးဖဲဒီးထံးကီၢ်တၢ်အိၣ်သးအတီၤပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။တၢ်ကပျဲဝဲကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်အပတီၢ်ကပံးအါထီၣ်မုၢ်ဒါတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်ကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်ကူၢ်စ့ၣ်ဝီၤတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်က့ၢ်တဖၣ်ကြၢၤလၢတၢ်ကွၢ်ကဒါမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ။

- မၤအါထီၣ်တၢ်နီၤလီၤမိသ့ၣ်ကူၢ်စ့
  - ခုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထီၣ်ယုၤတၢ်တီၤတၢ်တုၤသိးထဲသိးတၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤကူၢ်တဖၣ်
- တၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢဂံၢ်လၢဂံၢ်စ့ၣ်အတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်က့ၢ်တဖၣ်,
  - ကူၢ်စ့တၢ်မၤအလတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့အဂီၢ်
  - တၢ်ဟံးနီၣ်စ့မၤအဆဲးအါတဖၣ်ထီၣ်တဖၣ်ကဒုးပတီၢ်တဖၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်တဖၣ်ပုၤ
  - ကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်/ ကီၢ်ခိၣ်ပခိၣ်ကဘၣ်တၢ်လၢဂံၢ် (၅၀)ဗျးကယၢစ့ၣ်စ့-၅၀/၅၀

တၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့လၢတၢ်အပၣ်ယုၤတၢ်ဖဲလၢဂံၢ်ဟံးသ့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၢ်အတၢ်မၤက့ၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအဖုၤတၢ်အလိၣ်ဘၣ်အကူၢ်တဖၣ်ဖဲလၢဂံၢ်ဟံးသ့ၣ်တၢ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်အဂီၢ်ကီၢ်ခိၣ်လီၤလၢအတၢ်မုၢ်ဝဲအခွဲးအယးအိၣ်လၢကဆီၣ်ကါမၤလီၤဘၣ်တၢ်လၢကူၢ်အါကူၢ်န့ၣ်လီၤ, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢထံးကီၢ်တၢ်အိၣ်သးအပူၤလီၤ, တၢ်ကရၢကရီၤလၢမၤသကဲးတၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်အသန့န့ၣ်ဖဲ **Mon National Education Committee (MNEC)** န့ၣ်လီၤ။ **အသဲးအိၣ်ဝဲလၢ New Mon State Party (NMSP)** အဖိလၢန့ၣ်လီၤ။

- ဝဲထီၣ်ဝဲဝဲ၉၉၅န့ၣ် MNEC ကတီၢ်ကတီၢ်ပတီၢ်တဖၣ်တီၤပတီၢ်မၤသးတီၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ပတီၢ်တဖၣ်တၢ်လီၤကတီၢ်တဖၣ်အပူၤဒီးလီၤကတီၢ်လၢအိၣ်တၢ်ပတီၢ်တဖၣ်ကလုၢ်န့ၣ်လီၤ။
- MNEC သုကူၢ်စ့လၢကမၤဖျါဒီးထံးကီၢ်ကန့ၣ်လီၤ
- ပခိၣ်လိၣ်ညိၣ်သိၣ်ခိၣ်ဒီး MNEC လိၣ်ညိၣ်သိၣ်ခိၣ်ပခိၣ်သ့ၣ်လၢကူၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်ဒုးပၤယုၤမုၢ်ခွၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၤကရၢၢ်ကရၢအပူၤ

ကျိၣ်စတၢ်မၤစၢၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲကျဲယုၤထတဖၣ်လၢတၢ်ပညိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ မ့ၢ်ခွၢ်တၢ်တတၢ်သးထဲသး တၢ်ဂ့ၢ်ကိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဝဲ ဝီၣ်မုၢ်ဝီၣ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အကၢၢ်အစီၤ လီၤဆီၣ်တၢ် ဝဲမုၢ်ခွၢ်တၢ်တတၢ်သးထဲသးအိၣ်အါဝဲတၢ်လီၤတဖၣ်န့ၣ် သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

- တီၤထီၣ်ကျိၣ်တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့အတီၤပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အစီၤလၢ
- တၢ်န့ၣ်လီၤပၤယုၤမုၢ်ခွၢ်မံးတၢ်မၤအပူၤ ဝီၣ်မုၢ်ခွၢ်ဒီးဝီၣ်မုၢ်ခွၢ်တၢ်တတၢ်သးထဲသးသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်အါဝဲ-တၢ်န့ၣ်လီၤကျိၣ်စတၢ်န့ၣ်တတၢ်သးထဲသးဘၣ်.

တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့တၢ်ဒုးန့ၣ်(ဝီၣ်ခွၢ်ဒီးဝီၣ်မုၢ်ခွၢ်)

တၢ်ဒုးပၤယုၤမုၢ်ခွၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၤကရၢၢ်ကရၢအပူၤ

ဝဲတၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့တၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၤကရၢၢ်ကရၢအပူၤမုၢ်ခွၢ်(ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်, ကီၢ်စၢၤန့ၣ်/ ကီၢ်ခိၣ်ဒီး လီၤကတီၤပတီၢ်အပတီၢ်)သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤမုၢ်ခွၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တတၢ်သးထဲသးတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်ဒီး မုၢ်ခွၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤစုတီၢ်ကျဲတဖၣ်အကီၢ်န့ၣ်တၢ်ဖၢန့ၣ်ဆိကမီၢ်ယုၤအစီၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

- အဒိ-ခိဖျိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့, ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တတၢ်သးထဲသးတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၢ်သ့တဖၣ်.

ကျိၣ်စတၢ်မၤစၢၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လီၤဆီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပညိၣ်ဆိၣ်ထွဲဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢသ့-

- တၢ်ထူၣ်မၤဝဲဒၣ်ဒီးဘျီၣ်မၤညၢၣ်လၢပၤတၢ်တဖၣ်ဂီၢ်တၢ်မၤလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၢ်တဖၣ်
- ဝီၣ်မုၢ်ခွၢ်မုၢ်ခွၢ်မိၤလၢမုၢ်ခွၢ်ကျဲၤကျဲၤတဖၣ်အကီၢ်တၢ်လၢအိၣ်သးသမုတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်ပယီၤအိၣ်သ့ၣ်ကျိၣ်စတၢ်န့ၣ်တတၢ်သးထဲသးတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ပညိၣ်ဆိၣ်ထွဲမုၢ်ခွၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တတၢ်သးထဲသးတဖၣ်အကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ

- အပတီၢ် ၁ ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်မလိ(စလဲး)တဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ပီၤကရၢၢ်ကရၢ (တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,ပုၤဂ့ၢ်ပီၤတၢ်တိၤစၢၤစၢၤတဖၣ်)
- အပတီၢ် ၂ ကရၢၢ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တဲာ်သကိး(၁၅ပံးနံး) တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ပီၤအကရၢၢ်ကရၢအပုၤကီၢ်စၣ်ဒီးကီၢ်အိၣ်တဖၣ်မူဒါတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ကြၢမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ပီၤတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကွဲၤတဖၣ်ထီၣ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်အမူဒါတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ သ့မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- အပတီၢ် ၃ ကရၢၢ်တၢ်ပၣ်ဖျါ(၁၀ပံးနံး) ကယုထၢထီၣ်န့ၢ်ပုၤတၢ်လၢကရၢၢ်အကျါလၢကပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အဂီၢ်

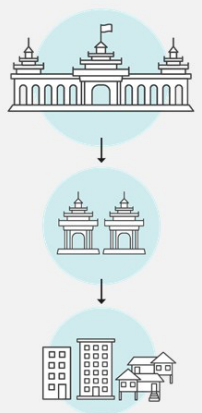

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤလီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်

- ဘၣ်ယးဒီးတၢ်အုၣ်ကီၢ်မုၢ်ဒါ,တၢ်ပၣ်ဖျါပၣ်ကီၢ်,ဒီးတၢ်ပံးမုၢ်ဒါဒါသ့ၣ်တဖၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤ အတၢ်ပတၢ်ပြဲးအသန့လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကီၢ်ဒိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်သ့ၣ် တခါန့ၣ်လီၤ.ဆၢကတီၢ်ခဲအဲၤတၢ်ပယီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကွဲၤတဖၣ် ဘၣ်ဆၢလီၢ်ကဝီၤအပဒိၣ်တဆိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်.
- လီၢ်ကဝီၤပတီၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်သၢဖူတဖၣ်လိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.အခါတက့ၢ်ဖဲၣ်ဒေရၣ် ထံးကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤအပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - တၢ်ထူးစ့ၤလီၢ်စၢၢ်သးအတၢ်ဖိၣ်ယံးဒီးဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤပတီၢ်အပူၤန့ၣ် ဒ်ကီၢ်ဂီၤတခါအသးမ့ၢ်တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲကီၢ်ပီၤတခါလၢကဝီၤဆၢက့ၢ်ဝဲ တၢ်အိၣ်လီၤဆီဒီးဟီၣ်ကဝီၤလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ပီၤကရၢၢ်ကရၢဒီးတၢ်ဆဲးကျိးဘူးဘူတၢ်တၢ်ဒီး ထံးမိ ကီၢ်ဖဲကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကရၢၢ်လၢအကၢၢ်ဒိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - ပဒိၣ်သၢပတီၢ်သန့တခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အစွဲးအယာ်လၢတၢ်ဘီၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်မၤ တၢ်ဆၢတၢ်လၢပဒိၣ်အပတီၢ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ,ဒီးဂီၢ်ဒိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ဘီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်ယၢတဖၣ်လီၤလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
